

Οι πολίτες της Ένωσης και τα δικαιώματά τους

Τα ατομικά δικαιώματα των πολιτών και η ευρωπαϊκή ιθαγένεια κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και στο άρθρο 9 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Αποτελούν δε ουσιώδεις παράγοντες στη διαμόρφωση ευρωπαϊκής ταυτότητας. Σε περίπτωση σοβαρής παραβίασης των βασικών αξιών της Ένωσης είναι δυνατό να επιβληθούν κυρώσεις σε κράτος μέλος.

Νομική βάση

Άρθρα 2, 3, 7 και 9 έως 12 ΣΕΕ, άρθρα 18 έως 25 ΣΛΕΕ και άρθρα 39 έως 46 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ([4.1.2](#)).

Στόχοι

Το δίκαιο της ΕΕ παρέχει ορισμένα ατομικά δικαιώματα των οποίων είναι δυνατή η απευθείας επίκληση ενώπιον των δικαστηρίων, τόσο οριζοντίως (μεταξύ ατόμων) όσο και καθέτως (μεταξύ του ατόμου και του κράτους). Εμπνευσμένη από την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων που προβλέπεται στις Συνθήκες, η θέσπιση μιας ευρωπαϊκής ιθαγένειας με σαφώς προσδιορισμένα δικαιώματα και καθήκοντα εξεταζόταν ήδη από τη δεκαετία του 1960. Έπειτα από προπαρασκευαστικές εργασίες που ξεκίνησαν στα μέσα της δεκαετίας του 1970, η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, που εγκρίθηκε στο Μάαστριχτ το 1992, έθεσε ως στόχο της Ένωσης «να ενισχύσει την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υπηκόων των κρατών μελών της με τη θέσπιση ιθαγένειας της Ένωσης». Ένα νέο τμήμα της συνθήκης ΕΚ (πρώην άρθρα 17-22) είναι αφιερωμένο στην ιθαγένεια αυτή.

Όπως συμβαίνει και με την εθνική ιθαγένεια, η ιθαγένεια της ΕΕ αναφέρεται στη σχέση ανάμεσα στον πολίτη και την Ευρωπαϊκή Ένωση, μια σχέση που διέπεται από δικαιώματα, υποχρεώσεις και συμμετοχή στην πολιτική ζωή. Επιδίωξη είναι η γεφύρωση του χάσματος που δημιουργείται όταν οι δράσεις της ΕΕ αφορούν ολοένα και περισσότερο τους πολίτες της ΕΕ την ίδια στιγμή που η άσκηση των (θεμελιωδών) δικαιωμάτων, η εκπλήρωση των καθηκόντων και η συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες εξακολουθούν να αποτελούν σχεδόν αποκλειστικά εθνική υπόθεση. Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο σε ένα κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα των θεσμικών και λοιπών οργάνων, γραφείων και οργανισμών της Ένωσης. Το άρθρο 16 ΣΛΕΕ κατοχυρώνει το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ([4.2.8](#)). Το άρθρο 2 ΣΕΕ ορίζει ότι «η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρωπίνης

αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες».

Το άρθρο 7 ΣΕΕ επαναλαμβάνει διάταξη της προηγούμενης Συνθήκης της Νίκαιας (1.1.4) που προβλέπει μηχανισμό πρόληψης σε περίπτωση ύπαρξης «σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης» από κράτος μέλος των αξιών του άρθρου 2 ΣΕΕ, καθώς και μηχανισμό επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση διαπίστωσης «σοβαρής και διαρκούς παραβίασης» από κράτος μέλος των ίδιων αυτών αξιών. Σε πρώτο στάδιο, η Επιτροπή ζητεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να διαπιστώσει ομόφωνα εάν υφίσταται τέτοιος κίνδυνος (άρθρο 7 παράγραφος 2). Με αυτόν τον τρόπο ξεκινά μια διαδικασία που ενδέχεται να οδηγήσει σε αναστολή του δικαιώματος ψήφου αυτού του κράτους μέλους στο Συμβούλιο. Ο μηχανισμός αυτός τέθηκε σε λειτουργία για πρώτη φορά το 2017 εναντίον της Πολωνίας σε σχέση με τη μεταρρύθμιση του Ανώτατου Δικαστηρίου της.

Επιπλέον, πρέπει να υπάρχει ισχυρότερη προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των υπηκόων των κρατών μελών/πολιτών της ΕΕ στις σχέσεις της Ένωσης με τον υπόλοιπο κόσμο (άρθρο 3 παράγραφος 5 ΣΕΕ).

Επιτεύγματα

Για μεγάλο χρονικό διάστημα, η νομική βάση για τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ ήταν ουσιαστικά η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Από τότε που άρχισαν να ισχύουν η Συνθήκη της Λισαβόνας και ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η νομική βάση έχει επεκταθεί σε μια γνήσια ευρωπαϊκή ιθαγένεια.

A. Ορισμός της ιθαγένειας της ΕΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 9 ΣΕΕ και το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, οποιοδήποτε πρόσωπο έχει την υπηκοότητα κράτους μέλους είναι πολίτης της Ένωσης. Η υπηκοότητα ορίζεται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του εκάστοτε κράτους. Η ιθαγένεια της Ένωσης συμπληρώνει την εθνική ιθαγένεια χωρίς να την αντικαθιστά. Η ιθαγένεια της Ένωσης περιλαμβάνει σειρά δικαιωμάτων και καθηκόντων επιπροσθέτως εκείνων που απορρέουν από την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους. Στην υπόθεση C-135/08 Janko Rottmann κατά Freistaat Bayern, ο Γενικός Εισαγγελέας Poiares Maduro στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εξηγεί τη διαφορά (παράγραφος 23 των προτάσεων του Γενικού Εισαγγελέα):

«Πρόκειται για δύο έννοιες που είναι συγχρόνως άρρηκτα συνδεδεμένες και αυτοτελείς. Η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης προϋποθέτει την ιθαγένεια κράτους μέλους, αλλά αποτελεί ταυτόχρονα αυτοτελή νομική και πολιτική έννοια σε σχέση με την έννοια της ιθαγένειας. Η ιθαγένεια κράτους μέλους δεν παρέχει μόνο πρόσβαση στα δικαιώματα που απονέμει το κοινοτικό δίκαιο, αλλά μας κάνει πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ιδιότητα του Ευρωπαίου πολίτη αποτελεί κάτι παραπάνω από ένα σύνολο δικαιωμάτων που θα μπορούσαν, καθαυτά, να απονεμηθούν ακόμη και σε όσους δεν την έχουν. Η ιδιότητα αυτή προϋποθέτει την ύπαρξη δεσμού πολιτικής φύσης μεταξύ των Ευρωπαίων πολιτών, έστω και αν δεν πρόκειται για δεσμό που να σημαίνει ότι ο ενδιαφερόμενος ανήκει σε ορισμένο λαό. (...) Στηρίζεται στην αμοιβαία δέσμευσή τους

να καταστήσουν προσιτό το πολιτικής φύσης κοινωνικό σύνολο κάθε κράτους μέλους στους άλλους Ευρωπαίους πολίτες και να δημιουργήσουν μια νέα μορφή αλληλεγγύης των πολιτών, με πολιτικό χαρακτήρα, σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ο δεσμός αυτός δεν απαιτεί την ύπαρξη ενός λαού, αλλά στηρίζεται στην ύπαρξη ενός ευρωπαϊκού χώρου με πολιτικό χαρακτήρα, από τον οποίο προκύπτουν δικαιώματα και υποχρεώσεις. Η ιδιότητα του πολίτη, δεδομένου ότι δεν προϋποθέτει την ύπαρξη ευρωπαϊκού λαού, αυτονομείται εννοιολογικά από την ιθαγένεια. Όπως παρατήρησε ένας από τους θεωρητικούς του δικαίου, ο ριζικά καινοτόμος χαρακτήρας της έννοιας του Ευρωπαίου πολίτη οφείλεται στο γεγονός ότι «η Ένωση ανήκει σε πολίτες και αποτελείται από πολίτες που, εξ ορισμού, δεν έχουν την ίδια ιθαγένεια». Αντίθετα, τα κράτη μέλη, ανάγοντας την ιθαγένεια σε προϋπόθεση της ιδιότητας του Ευρωπαίου πολίτη, θέλησαν να καταστήσουν σαφές ότι η νέα αυτή μορφή ιθαγένειας δεν αναιρεί την πρωτογενή πίστη που οφείλουμε στο εθνικό κοινωνικό σύνολο στο οποίο ανήκουμε. Επομένως, ο δεσμός αυτός με την ιθαγένεια των διαφόρων κρατών μελών συνιστά την αναγνώριση του γεγονότος ότι μπορεί να υπάρχουν (και ότι όντως υπάρχουν) πολίτες των οποίων η ιδιότητα αυτή να μην εξαρτάται από την ιθαγένεια.

Αυτό είναι το καταπληκτικό με την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης: ενισχύει τους δεσμούς που μας ενώνουν με τα κράτη μας (αφού ο λόγος για τον οποίο είμαστε Ευρωπαίοι πολίτες έγκειται στο ότι είμαστε υπήκοοι των κρατών μας) και ταυτόχρονα μας χειραφετεί (αφού είμαστε πλέον πολίτες πέρα από τα όρια του κράτους μας). Η κτήση της ιδιότητας του Ευρωπαίου πολίτη εξαρτάται από την ύπαρξη ιθαγένειας κράτους μέλους, η οποία ρυθμίζεται από το εθνικό δίκαιο, αλλά, όπως σε κάθε περίπτωση θεμελίωσης της ιδιότητας του πολίτη, αποτελεί τη βάση ενός νέου πολιτικού χώρου, από τον οποίο προκύπτουν δικαιώματα και υποχρεώσεις που καθορίζονται από το κοινοτικό δίκαιο και δεν εξαρτώνται από το κράτος. [...] Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, μολονότι η ιθαγένεια ενός κράτους μέλους αποτελεί προϋπόθεση για την κτήση της ιδιότητας του Ευρωπαίου πολίτη, το σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που συναρτώνται προς την ιδιότητα αυτή δεν μπορεί να περιορίζεται αδικαιολόγητα από την εν λόγω ιθαγένεια.»

Εάν το Ηνωμένο Βασίλειο αποχωρήσει από την ΕΕ, θα πρέπει να ληφθεί απόφαση σχετικά με τα κεκτημένα δικαιώματα των βρετανών υπηκόων που κατοικούν σε άλλα κράτη μέλη και των πολιτών της ΕΕ που ζουν στο Ηνωμένο Βασίλειο. Με την πάροδο του χρόνου, κάθε κράτος μέλος αναγνωρίζει στους υπηκόους του νομικώς θεμελιωμένα δικαιώματα, η δε νομοθεσία της ΕΕ δημιουργεί ατομικά δικαιώματα τα οποία είναι εναγώγιμα ενώπιον των δικαστηρίων, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (*Van Gend & Loos*). Θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει ότι τα όρια των εν λόγω δικαιωμάτων προκύπτουν από το εθνικό δίκαιο που τα θέτει σε ισχύ. Σε περίπτωση που το ανακλητικό νομοσχέδιο του Ηνωμένου Βασιλείου (*repeal bill*) ακυρώσει τα αποτελέσματα των Συνθηκών, δεν θα μπορεί πλέον κανείς να τα επικαλείται ενώπιον των δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου.

B. Ουσία της ιθαγένειας (άρθρο 20 ΣΛΕΕ)

Για όλους τους πολίτες της Ένωσης, η ιθαγένεια συνεπάγεται:

- το δικαίωμα να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών (άρθρο 21 ΣΛΕΕ) (4.1.3).

- το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στις δημοτικές εκλογές (άρθρο 22 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ) στο κράτος μέλος στο οποίο διαμένουν, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν για τους υπηκόους του εν λόγω κράτους (για τους κανόνες σχετικά με τη συμμετοχή στις δημοτικές εκλογές βλ. οδηγία 94/80/ΕΚ της 19ης Δεκεμβρίου 1994 και για τους κανόνες σχετικά με την εκλογή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βλ. οδηγία 93/109/ΕΚ της 6ης Δεκεμβρίου 1993) ([1.3.4](#));
- το δικαίωμα να απολαύουν διπλωματικής προστασίας στο έδαφος τρίτων χωρών (που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση) μέσω των διπλωματικών ή προξενικών αρχών ενός άλλου κράτους μέλους, όταν η δική τους χώρα δεν διαθέτει διπλωματική αντιπροσωπεία σε αυτές τις τρίτες χώρες, στον ίδιο βαθμό που απολαύουν των αντίστοιχων δικαιωμάτων οι υπήκοοι του εν λόγω κράτους μέλους;
- το δικαίωμα να υποβάλλουν αναφορές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το δικαίωμα προσφυγής στον Διαμεσολαβητή (άρθρο 24 ΣΛΕΕ) που διορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τον εντοπισμό κρουσμάτων κακοδιοίκησης στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της ΕΕ. Οι διαδικασίες αυτές διέπονται αντίστοιχα από τα άρθρα 227 και 228 ΣΛΕΕ ([1.3.16](#) και [4.1.4](#));
- το δικαίωμα να απευθύνονται γραπτώς σε οποιαδήποτε όργανα ή οργανισμούς της ΕΕ σε μία από τις γλώσσες των κρατών μελών και να λαμβάνουν απάντηση στην ίδια γλώσσα (άρθρο 24 παράγραφος 4 ΣΛΕΕ);
- το δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, με την επιφύλαξη ορισμένων προϋποθέσεων (άρθρο 15 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ).

Γ. Πεδίο εφαρμογής

Η ουσία της ιθαγένειας της Ένωσης όπως έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα, με εξαίρεση τα εκλογικά δικαιώματα, συνίσταται σε μεγάλο βαθμό σε μια συστηματοποίηση απλώς των ήδη υφιστάμενων δικαιωμάτων (ιδίως όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία, το δικαίωμα διαμονής και το δικαίωμα υποβολής αναφοράς), τα οποία κατοχυρώνονται πλέον, βάσει πολιτικού σχεδίου, στο πρωτογενές δίκαιο.

Σε αντίθεση με τις συνταγματικές αντιλήψεις που επικρατούν στα ευρωπαϊκά κράτη από την εποχή της Διακήρυξης των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη το 1789 στη Γαλλία, η ιθαγένεια της Ένωσης δεν συνδέεται με καμία συγκεκριμένη εγγύηση όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα. Το άρθρο 6 ΣΕΕ ορίζει ότι η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα που περιλαμβάνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι θα προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, αλλά δεν κάνει καμία αναφορά στο νομικό καθεστώς της ιθαγένειας της Ένωσης.

Μέχρι στιγμής, η ιθαγένεια της Ένωσης δεν επιβάλλει καμία υποχρέωση στους πολίτες της Ένωσης, παρά τη σχετική διατύπωση που περιλαμβάνεται στο άρθρο 20 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ. Πρόκειται για σημαντική διαφορά μεταξύ ιθαγένειας της Ένωσης και ιθαγένειας ενός κράτους μέλους.

Δ. Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών (4.1.5)

Το άρθρο 11 παράγραφος 4 ΣΕΕ προβλέπει για τους πολίτες της Ένωσης ένα νέο δικαίωμα σύμφωνα με το οποίο: «Πολίτες της Ένωσης, εφόσον συγκεντρωθεί αριθμός τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου, υπήκοοι σημαντικού αριθμού κρατών μελών, μπορούν να λαμβάνουν την πρωτοβουλία να καλούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, να υποβάλλει κατάλληλες προτάσεις επί θεμάτων στα οποία οι εν λόγω πολίτες θεωρούν ότι απαιτείται νομική πράξη της Ένωσης για την εφαρμογή των Συνθηκών». Οι όροι που διέπουν την υποβολή και το παραδεκτό μιας πρωτοβουλίας πολιτών αποτελούν αντικείμενο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 211/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Οι κύριες διατάξεις του περιγράφονται στο δελτίο [4.1.5](#).

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Με τις εκλογές για την ανάδειξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση ψηφοφορία, οι πολίτες της ΕΕ ασκούν ένα από τα πλέον ουσιαστά δικαιώματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ήτοι τη δημοκρατική συμμετοχή στην πολιτική διαδικασία για τη λήψη αποφάσεων στην Ευρώπη (άρθρο 39 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Όσον αφορά τις διαδικασίες για την εκλογή των ευρωβουλευτών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανέκαθεν ζητούσε να εφαρμόζεται ενιαίο εκλογικό σύστημα σε όλα τα κράτη μέλη. Το άρθρο 223 ΣΛΕΕ προβλέπει ότι «το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καταρτίζει σχέδιο για τη θέσπιση των αναγκαίων διατάξεων με στόχο την εκλογή των μελών του με άμεση και καθολική ψηφοφορία κατά ενιαία διαδικασία σε όλα τα κράτη μέλη ή σύμφωνα με κοινές αρχές όλων των κρατών μελών». Το Συμβούλιο θεσπίζει εν συνεχεία τις απαραίτητες διατάξεις (αποφασίζοντας ομόφωνα αφού λάβει την έγκριση της πλειοψηφίας των ΒΕΚ), οι οποίες τίθενται σε ισχύ μετά την έγκρισή τους από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς κανόνες τους ([1.3.4](#)).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ανέκαθεν επιθυμούσε να προικιστεί ο θεσμός της ιθαγένειας της Ένωσης με ευρύτερα δικαιώματα. Υποστήριζε τον καθορισμό της ιθαγένειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αυτόνομη ενωσιακή βάση, ώστε οι πολίτες της ΕΕ να απολαύουν ανεξάρτητου καθεστώτος. Επιπλέον, εξ αρχής υποστήριζε την ενσωμάτωση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πρωτογενές δίκαιο και ζητούσε την αναγνώριση του δικαιώματος προσφυγής των πολιτών της ΕΕ στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε περιπτώσεις παραβίασης αυτών των δικαιωμάτων από θεσμικά όργανα της ΕΕ ή από κράτος μέλος (ψήφισμα της 21ης Νοεμβρίου 1991).

Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε εκ νέου διεύρυνση των δικαιωμάτων που συνδέονται με την ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και επέκρινε το γεγονός ότι με τη Συνθήκη δεν σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά το περιεχόμενο της ιθαγένειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση τόσο με τα ατομικά όσο και με τα συλλογικά δικαιώματα.

Σύμφωνα με τα αιτήματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στην τέταρτη παράγραφο του άρθρου 263 ΣΛΕΕ ορίζεται ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να ασκεί προσφυγή κατά των πράξεων των οποίων είναι αποδέκτης ή που το αφορούν άμεσα

και ατομικά, καθώς και κατά των κανονιστικών πράξεων που το αφορούν άμεσα και δεν περιλαμβάνουν εκτελεστικά μέτρα.

Όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα στις 17 Δεκεμβρίου 2009 σχετικά με την απαιτούμενη βελτίωση του νομικού πλαισίου για την πρόσβαση στα έγγραφα μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας. Τόνισε, μεταξύ άλλων, την ανάγκη για διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του [κανονισμού \(ΕΚ\) αριθ. 1049/2001](#), προκειμένου να συμπεριληφθούν όλα τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί που δεν καλύπτονται από το αρχικό κείμενο.

Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών (ΕΠΠ), τρεις μήνες μετά την υποβολή μιας πρωτοβουλίας πολιτών, εκπρόσωποι της Επιτροπής συναντώνται με τους διοργανωτές και οι διοργανωτές έχουν επίσης την ευκαιρία να παρουσιάσουν την πρωτοβουλία τους σε δημόσια ακρόαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Την ακρόαση διοργανώνει η επιτροπή που είναι αρμόδια για το αντικείμενο της ΕΠΠ (άρθρο 211 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου).

Σε ό,τι αφορά την κινητοποίηση της διαδικασίας επιβολής κυρώσεων που προβλέπεται στο άρθρο 7 ΣΕΕ εναντίον κράτους μέλους, το Κοινοβούλιο δικαιούται τόσο να αναλάβει πρωτοβουλία (άρθρο 7 παράγραφος 1) και να ζητήσει την εφαρμογή της πρώτης διαδικασίας όσο και να ασκήσει δημοκρατικό έλεγχο, δεδομένου ότι απαιτείται η δική του έγκριση για τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόστηκε η διαδικασία (άρθρο 7 παράγραφος 2).

Όσον αφορά το αμφιλεγόμενο ζήτημα των «χρυσών θεωρήσεων», δηλ. τις περιπτώσεις κρατών μελών που πωλούν την εθνική τους ιθαγένεια — και, ως εκ τούτου, την ιθαγένεια της ΕΕ — προκειμένου να προσελκύσουν ξένους επενδυτές, το Κοινοβούλιο επισήμανε σε [ψήφισμά του της 16ης Ιανουαρίου 2014](#) ότι οι αξίες και τα επιτεύγματα που συνδέονται με την ιθαγένεια της ΕΕ δεν μπορούν να τιμολογούνται.

Udo Bux
05/2019

